

Guide

Hverdagsevaluering i børneperspektiv

BUPL

BØRNE- OG
UNGDOMSPÆDAGOGERNES
LANDSFORBUND

Hverdagsevaluering i børneperspektiv

Hvordan kan pædagoger evaluere den pædagogiske praksis på en systematisk og sensitiv måde, og inddrage børns perspektiver i evalueringen?

Det har forskere og pædagoger undersøgt i et forskningsprojekt, støttet af BUPL's forskningspulje.

Projektet er gennemført i 2018-2019 af forskere fra VIA i samarbejde med to daginstitutioner i Aarhus.

Deltagerne i projektet er:

Anette Boye Koch (projektleder)

Dina Dot Dalgaard Andersen

Hanne Laursen

Hanne Hede Jørgensen

Pia Rauff Krøyer

– og derudover pædagoger og børn i to daginstitutioner i Aarhus.

Guiden er baseret på projektets erfaringer beskrevet i 'Pædagogisk hverdagsevaluering med inddragelse af børns perspektiver', som kan hentes på BUPL's hjemmeside bupl.dk

Hverdagsevaluering

Hverdagsevaluering er den form for evaluering, som er indlejret i den pædagogiske praksis og foregår løbende i hverdagen i samspil med de børn og pædagoger, som er en del af den pædagogiske kultur og det læringsmiljø, som man evaluerer på.

Hverdagsevalueringernes 6 trin

Den overordnede systematik i hverdagsevalueringer bevæger sig over 6 trin:

1. Undersøgelse ved indsamling af dokumentation
2. Refleksion ud fra fremlæggelse af dokumentationsmateriale
3. Ambition med fokus på noget, man gerne vil ændre
4. Eksperiment konkret aktion med indsamling af dokumentation
5. Refleksion 2 over det nye, som opstod
6. Forandring og beslutning om at handle på en anden måde.

Trin 1: Undersøgelse

Når man undersøger egen praksis, må man starte med at indsamle nogle eksempler, som kan gøres til genstand for fælles refleksion.

Der kan anvendes tre dokumentationsformer til at indsamle erfaringer fra den børneinitierede del af hverdagslivet, samt de spontane situationer, hvor noget særligt opstår.

Børns egne og u-kommenterede udtryk

Eksempelvis: børnetegninger, børns produktioner, børns udsagn nedskrevet i en logbog af pædagogen, en collage af noget, børnene har været optaget af, børns billeder af yndlingssteder eller dumme steder, børns fortællinger om venner m.m.

Artefakter, ting og steder

Eksempelvis: ting og steder, der aktuelt fylder eller bruges i hverdagen. Det kan være en bamseven, en sofa, en garderobe, en billedbog, et stykke musik, et stykke legetøj eller et artefakt, der indgår i en leg. Derudover kan det være billeder af artefakter, ting og steder, der ikke umiddelbart kan flyttes rundt på.

Praksisfortællinger

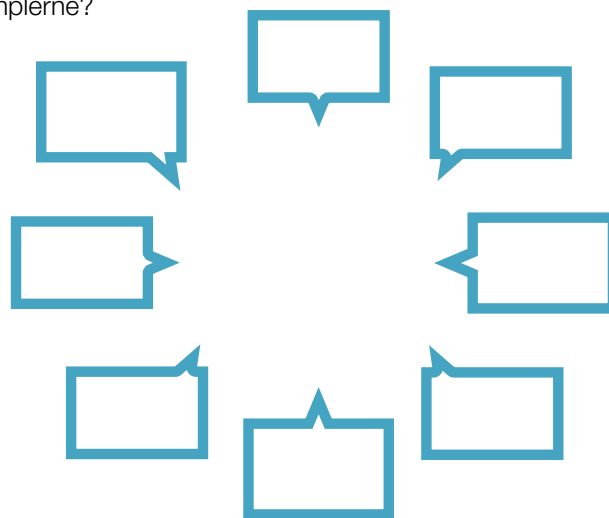
En pædagogisk praksisfortælling er en fortælling, der er fortalt i et hverdagsprog og af en pædagog, der selv har taget del i den situation eller det forløb, der fortælles om.

Husk, at på dette trin gælder det om at få så 'rent' et udtryk som muligt, uden fortolkninger.

Trin 2: Refleksion

Efter at have indsamlet eksempler fra hverdagspraksis, fremlægger pædagoger eksemplerne for hinanden som optakt til den fælles refleksion. Følgende spørgsmål kan inspirere refleksionerne:

- Hvor i eksemplerne kan vi få øje på vores pædagogiske værdigrundlag?
- Udøver vi god pædagogik over for de børn, vi har?
- Hvor bruger vi den styrkede pædagogiske læreplan ud fra en helhedstænkning?
- Har vi nok fokus på vores hverdagspædagogik?
- Hvordan involverer vi børnene?
- Hvordan bruger vi vores ressourcer mest hensigtsmæssigt?
- Hvordan organiserer vi os optimalt?
- Hvilket børnesyn kommer til udtryk i eksemplerne?

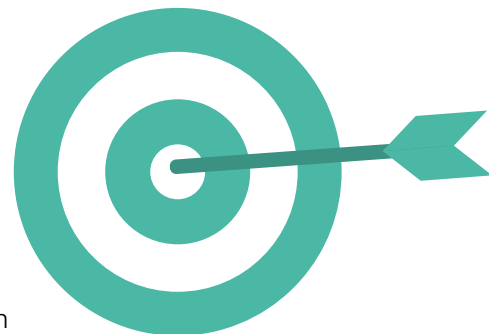
Trin 3: Ambition

Næste skridt i evalueringen er at formulere en ambition fx i form af en tese, en vision eller et problem samt et afgrænset evalueringsmål til forbedring af praksis.

En tese er et udsagn, der rummer en forestilling om en bestemt sammenhæng. Fx: Når der er mange børn i garderoben på én gang, opstår der konflikter.

En vision er en forestilling om fremtiden. Fx: Alle børn skal opleve garderoben som et rart sted at være.

Et problem er et forhold, der er uløst eller uafklaret. Fx: Det er et problem, at der altid er uro i garderoben, når et bestemt barn kommer derud. Eller, det er problem, at vi har en opfattelse af et bestemt barn som problembærer.

Eksempler på ambitioner:

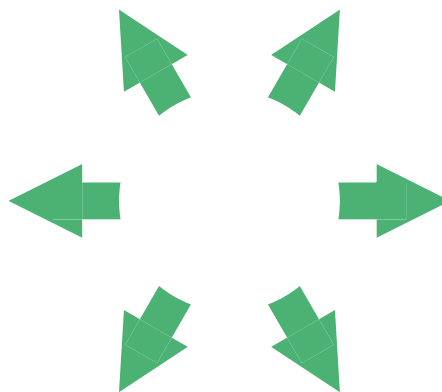
- At involvere børnene i udvikling af den daglige praksis
- At begrunde de rutiner, vi har i hverdagen
- At gøre overgangen fra vuggestue til børnehave nemmere for børnene
- At kende børnenes syn på de pædagogiske aktiviteter
- At blive bedre til at være på legepladsen sammen med børnene
- At det enkelte barn oplever sig som deltager i hverdagslivet i daginstitutionen.

Trin 4: Eksperimentet

På baggrund af den ambition, som er opstillet i trin 3, igangsættes et pædagogisk eksperiment. Et pædagogisk eksperiment kan være et forsøg, der skal gøre pædagoger klogere på et forhold. Det kan være en afprøvning af, hvad der sker, når man i overensstemmelse med en vision prøver noget andet, end man plejer. Det kan være en undersøgelse af, om der er et problem, dér hvor man tror det. Eller om man ved at organisere og rammesætte på andre måder, kan skabe nye omgangsformer, som så afhjælper det, der var problemet.

Et pædagogisk eksperiment handler om at rammesætte en ny, anderledes og afgrænset praksis, og så forholde sig åbent og undersøgende til, hvad dette nye gør ved det pædagogiske læringsmiljø, børnene og pædagogerne, relationerne, rummene og de artefakter, der er til stede.

Under det pædagogiske eksperiment indsamler pædagogerne igen dokumentation og observationer.

Trin 5: Refleksion 2

Hverdagsevalueringens næste trin er endnu engang at fremlægge dokumentation og udvalgte observationer for resten af teamet. Denne gang er det eksperimenterne, det nye, som gøres til genstand for fælles refleksion.

I refleksionen kan det være en god ide at rette sin opmærksomhed mod den ambition, man har formuleret, og institutionens værdigrundlag.

Trin 6: Forandring

Udvikling af lokal praksis

På dette sidste evalueringstrin anvendes refleksionerne over eksperimenterne fra trin 5 til at forandre noget i hverdagspædagogikken. Det kan for eksempel være ændrede opmærksomheder, som man i teamet gerne vil tage med sig videre, eller som har inspireret til at igangsætte nye eksperimenter.

Ændrede opmærksomheder

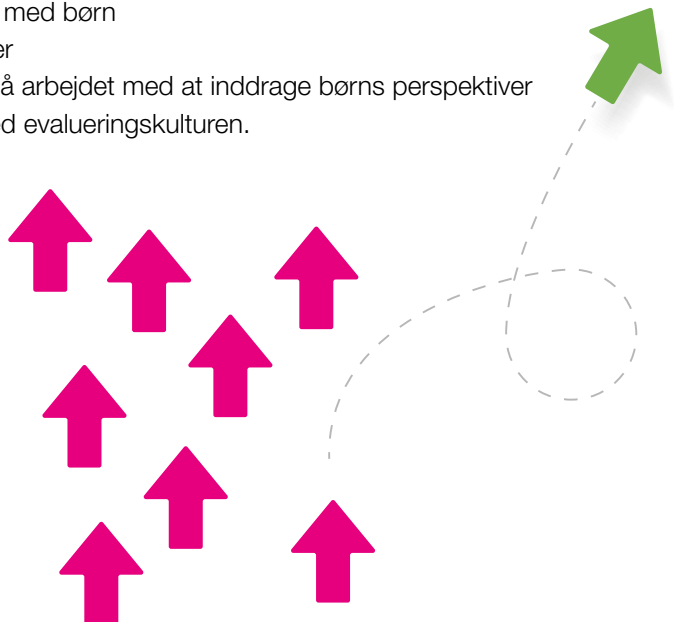
Nogle eksempler på ændrede opmærksomhedspunkter fra forskningsprojektet var:

- I højere grad at følge børns spor og holde mindre fast i egen planlægning af aktiviteter.
- Fokus på processer frem for produkter, når man sætter prøvehandlinger i gang.
- En nuancering af de børnesyn, man anvender i møder med børn.
- At fokusere på små kvalitative detaljer i hverdagen ift. at udøve pædagogisk takt, sensitivitet og rettedhed mod børns optagetheder.

Nye eksperimenter

Udvikling af hverdagspædagogikken kan ske ved at igangsætte nye pædagogiske eksperimenter fx:

- Nye arbejdsmåder, med undersøgelser om hvad der sker, når man bryder med gængse strukturer og rutiner
- Nye tiltag ift. børnenes overgang til børnehave eller skole
- Anderledes måder at planlægge på, sammen med børn
- Ændring i fordeling af pædagogiske ressourcer
- Nye punkter på personalemøder med fokus på arbejdet med at inddrage børns perspektiver siden sidst. Dette for at fastholde arbejdet med evalueringskulturen.

En praksisfortælling

Vuggestuebørn på besøg

Vi ville gerne gøre overgangen mellem vuggestue og børnehave bedre.

Derfor fik vi vuggestuebørnene til at besøge børnehaven og tage billeder af det, de godt kunne lide. Bagefter mødtes vi igen og talte med børnene om deres fotografier.

Vi havde en forestilling om, at vi skulle evaluere på overgange, og vi kan da også bruge vores erfaringer til at etablere nye praksisser. Men eksperimentet medførte samtidig, at vi fik et større fokus på børnenes perspektiver helt generelt. Vi blev meget overraskede over, at børnene klart kunne udpege, hvilke billeder der var taget af vuggestuebørn, børnehalebørn og voksne. Det var interessant, at børnene kunne huske klart så langt tilbage, og at deres svar var så nuancerede og forskellige.

På vores sædvanlige møder evaluerer vi (voksne) jo hele tiden. Fx deler vi refleksioner over, hvilke narrativer vi bruger og har om børn, men normalt sidder vi fx til et mandagsmøde og evaluerer på, hvad vi tror. Nu har vi faktisk hørt børnene og fået dem i tale. Efterfølgende kan vi se, at børnene fra vuggestuen selv tager initiativ til at gå på besøg i børnehaven. Børnegrupperne har ligesom fået ny værdi for hinanden, og vi voksne er blevet bedre til at gribe deres ideer, hvis det er muligt.”

Evalueringsskema

Guide

Hverdagsevaluering i børneperspektiv

BUPL
BØRNE- OG
UNGDOMSPÆDAGOGERNES
LANDSFORBUND

Maj 2020

BUPL

Sundkrogskaj 20
2100 København Ø

bupl.dk